

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży w Euroregionie PRO EUROPA VIADRINA (strona polska)

Polsko-Niemiecka Współpraca
Młodzieży w Euroregionie
PRO EUROPA VIADRINA
(strona polska)

Impressum:

Redakcja: Krzysztof Szydłak, Piotr Boboryk

Autorzy tekstów: Krzysztof Szydłak, Piotr Boboryk, Marcin Guła

Współpraca: Dominika Gaik, Elżbieta Karmazyn, Julita Lewandowska

Przygotowanie i realizacja badania ankietowego: Piotr Boboryk

Zdjęcia: Piotr Boboryk, 1 str. okładki: Fotolia

ISBN: 978-83-927041-2-6

Wydawca: Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu
„Pro Europa Viadrina”, ul. Nowa 5, 66-400 Gorzów Wlkp.

Publikacja współfinansowana w ramach projektu
„4x3 prosta sprawa” przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży

Gorzów Wielkopolski, 2017

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży w Euroregionie PRO EUROPA VIADRINA (strona polska) – badanie ankietowe.....	5
• Metodologia badań.....	5
• Wyniki badań.....	6
Euroregion PRO EUROPA VIADRINA – instytucja zaangażowana w realizację funduszy unijnych oraz Jednostka Centralna PNWM. Rys historyczny.....	14
Promocja działań transgranicznych, ze szczególnym uwzględnieniem promocji PNWM w Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”	20
Podsumowanie	22

WSTĘP

Strona polska Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA od blisko 20 lat pełni funkcję Jednostki Centralnej Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (PNWM), wspierając szkoły, przedszkola, uczelnie, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne instytucje, które realizują polsko-niemieckie wymiany młodzieży. Zajmujemy się doradztwem, szkoleniami, oceniamy wnioski i rozliczenia, a także wypłacamy środki. W ramach naszych prac przygotowaliśmy i zrealizowaliśmy badanie, które miało za zadanie wskazać, w jaki sposób możemy poprawić naszą ofertę oraz wspierać działania wnioskodawców w zakresie wymian młodzieży.

Niniejsza publikacja zawiera wyniki badań, przedstawia również rolę i aktywność Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina” i Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA w szerszym kontekście działalności polsko-niemieckiej na przestrzeni blisko 25 lat, a także opisuje promocję współpracy na pograniczu i wymian młodzieży. Opracowanie badania i publikacji własnymi siłami Biura pokazało jego potencjał i potwierdziło kompetencje pracowników. W trakcie prac otrzymaliśmy pomoc pracowników Referatu wspierania wymiany szkolnej PNWM z Warszawy. Realizacja przedsięwzięcia nie byłaby również możliwa bez zaangażowania członków Stowarzyszenia – gmin i powiatów członkowskich, a także wnioskodawców projektów: szkół, przedszkoli, uczelni, stowarzyszeń, klubów sportowych oraz innych instytucji zajmujących się szeroko pojmowaną współpracą transgraniczną i wymianami młodzieży.

W tym miejscu chcielibyśmy wszystkim tym osobom oraz instytucjom podziękować.

Krzysztof Szydłak

Dyrektor Biura
Stowarzyszenie Gmin Polskich
Euroregionu „Pro Europa Viadrina”

Toralf Schiwietz

Dyrektor
Mittlere Oder e.V.
Euroregion PRO EUROPA VIADRINA

POLSKO-NIEMIECKA WSPÓŁPRACA MŁODZIEŻY W EUROREGIONIE PRO EUROPA VIADRINA (STRONA POLSKA) – BADANIE ANKIETOWE

Piotr Boboryk

METODOLOGIA BADAŃ

Badanie zostało przygotowane i przeprowadzone bezpośrednio przez pracowników Biura Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina” w październiku i listopadzie 2016 r. Koncepcja tego badania oraz kwestionariusz zostały wcześniej skonsultowane i omówione z pracownikiem Referatu wsparcia wymiany szkolnej Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży z Warszawy.

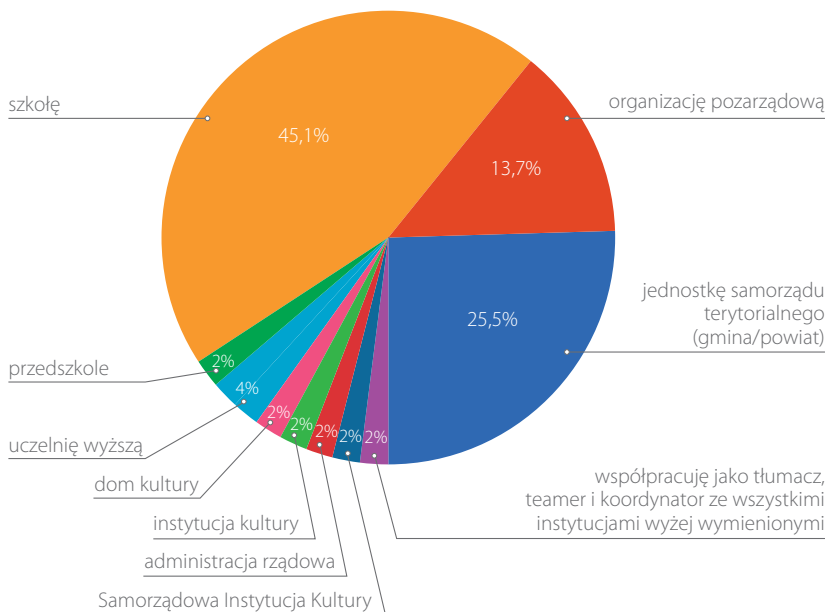
Kwestionariusz opracowano i przeprowadzono w wersji on-line. Składał się on z 4 sekcji zawierających łącznie 11 pytań oraz metryczki. Część pytań była filtrująca, czyli nie każdy respondent odpowiadał na wszystkie sekcje. Dodatkowo przygotowano wyjaśnienia dotyczące celu badania oraz instrukcję wypełniania, a także przedstawiono instytucję je przeprowadzającą.

Autorzy badania chcieli dotrzeć do osób bezpośrednio odpowiedzialnych za współpracę polsko-niemiecką w instytucjach na obszarze polskiej części euroregionu. Informacja o kwestionariuszu została przekazana do: samorządów-członków Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, wnioskodawców realizujących projekty PNWM na przestrzeni 2 lat poprzedzających badanie, wnioskodawców realizujących projekty w ramach Funduszu Małych Projektów i Projektów Sieciowych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007 – 2013, a także zamieszczona na stronie internetowej stowarzyszenia oraz na profilu na Facebooku. Informacja zawierała również prośbę do odbiorców o przekazanie do szkół, przedszkoli, instytucji kultury, klubów sportowych, organizacji pozarządowych, a także innych instytucji oraz osób, które są zainteresowane lub potencjalnie mogłyby być zainteresowane wymianami młodzieży bądź współpracą ze stroną niemiecką.

Kwestionariusz był aktywny on-line w dniach 12.10.2016 r. – 20.11.2016 r.; uzyskano 51 odpowiedzi.

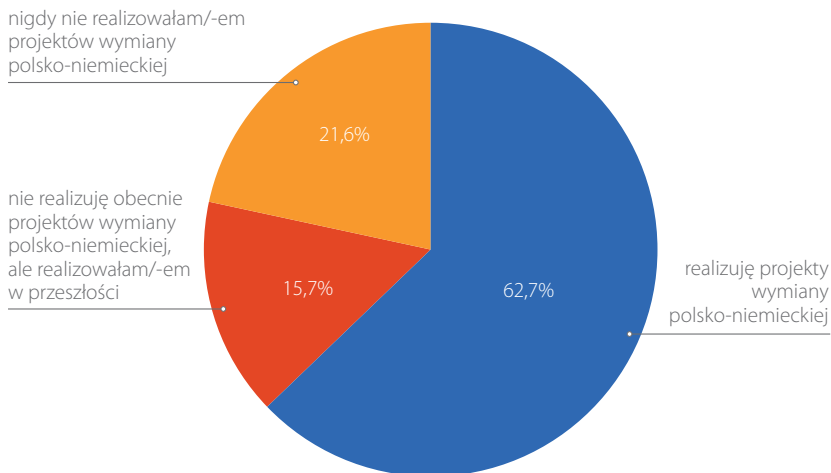
WYNIKI BADAŃ

Jaki rodzaj instytucji Pani/Pan reprezentuje?

Największa liczba badanych to przedstawiciele szkół – 45,1%. Istotna część badanych reprezentowała również jednostki samorządu terytorialnego (25,5%) i organizacje pozarządowe (13,7%). Ponadto pojedynczy respondenci pochodzili z uczelni wyższych, przedszkoli, domów kultury, instytucji kultury bądź innych.

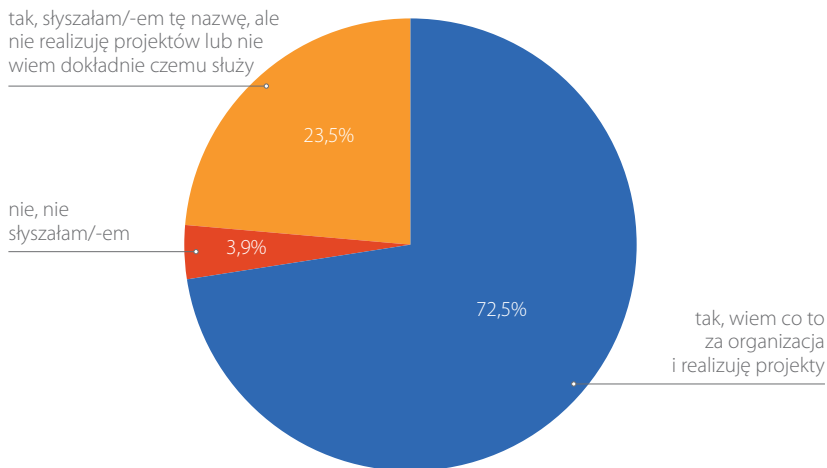
Jakie doświadczenie posiada Pani/Pan osobiście we współpracy z Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży (PNWM)?

Większość badanych (62,7%) to osoby realizujące obecnie projekty wymian młodzieży polsko-niemieckiej. 15,7% respondentów co prawda aktualnie ich nie realizuje, ale robili to w przeszłości. Udało się ponadto osiągnąć jeden z celów badania, czyli dotrzeć również do osób potencjalnie zainteresowanych współpracą, które do tej pory nie miały takich doświadczeń.

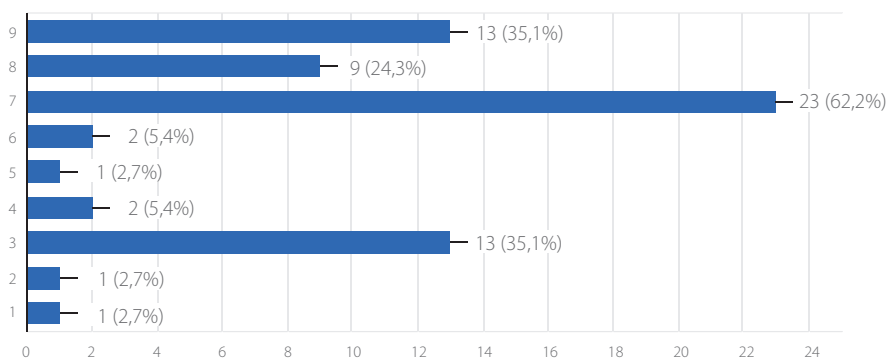
Podobnie sformułowano kolejne pytanie – dotyczyło ono jednak doświadczeń instytucji, które są reprezentowane przez respondentów. Nie ma znacznych różnic w odpowiedziach: odpowiednio 64,7%, 21,6% oraz 9,8% instytucji realizuje obecnie, realizowało w przeszłości lub nigdy nie realizowało projektów w ramach PNWM. 3,9% respondentów nie ma wiedzy na ten temat. Różnica pomiędzy osobami a instytucjami nigdy nierealizującymi wymian (21,6% oraz 9,8%) wskazuje na naturalną rotację pracowników w instytucjach, które prowadzą współpracę polsko-niemiecką. Pokazuje to konieczność szkoleń i ponawiania informacji o PNWM, aby docierały one do osób, które rozpoczynają pracę w swoich instytucjach.

Czy słyszała/-ał już kiedyś Pani/Pan o PNWM?

Kolejne pytanie miało pokazać rozpoznawalność Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży jako instytucji. Jedynie 3,9% respondentów nie słyszało o PNWM. Spośród pozostałych 72,5% zna PNWM i realizuje wymiany, a 23,5% osób jedynie wykazuje znajomość tej organizacji.

Co stanowi wyzwanie przy realizacji spotkań młodzieży?
(możliwość wyboru więcej niż 1 odpowiedzi)

1 - trudność ustalenia wspólnego terminu wymiany - różne terminy ferii zimowych i letnich; 2 - inne, jakie? 3 - nie mam większych wyzwań, bez problemów realizuję wymiany; 4 - skomplikowane procedury w jednostce nadrzędnej/organie prowadzącym (otrzymanie zgody na realizację projektu, wpisanie dotacji do budżetu, inne); 5 - skomplikowane procedury w mojej jednostce

(księgowość, uzyskanie zgody na realizację od przełożonych, inne); 6 - skomplikowane procedury w PNWM/Euroregionie (trudne formularze wniosku, duża ilość uwag, inne); 7 - zbyt niska wysokość dofinansowania; 8 - zachęcenie dzieci/młodzieży do udziału w projekcie; 9 - znalezienie i utrzymanie niemieckiego partnera.

Kolejne pytanie było pierwszym z sekcji skierowanych jedynie do osób znających PNWM i realizujących projekty. Uzyskano 37 odpowiedzi spośród 51 respondentów.

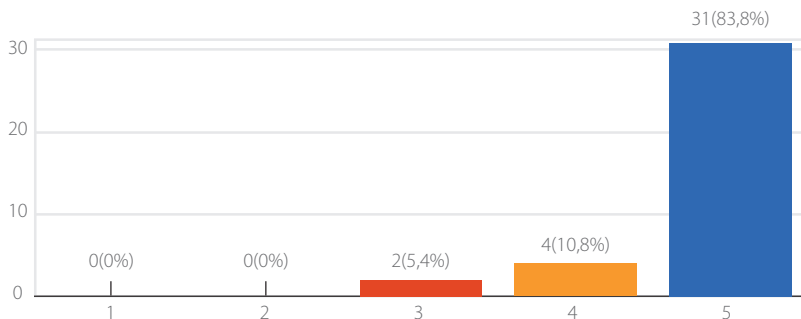
Możliwe było zaznaczenie więcej niż 1 odpowiedzi. 35,1% osób nie ma większych wyzwań/ problemów przy spotkaniach młodzieży. Spośród pozostałych największą barierą są zbyt niskie stawki dofinansowania. Takiej odpowiedzi udzieliło 62,2% badanych. Wśród pozostałych wyzwań najistotniejsze są znalezienie i utrzymanie niemieckiego partnera (35,1% wskazań) oraz zachęcenie młodzieży do udziału w projektach (24,3%). Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły problemów natury organizacyjnej i związanej z procedurami w Euroregionie, własnej instytucji czy organach prowadzących, a także problemów ze znalezieniem wspólnych terminów u obu partnerów – wskazało je od 2,7% do 5,4%.

Kolejne 3 pytania, również skierowane do osób realizujących wymiany, dotyczyły oceny współpracy z Jednostką Centralną w 3 aspektach:

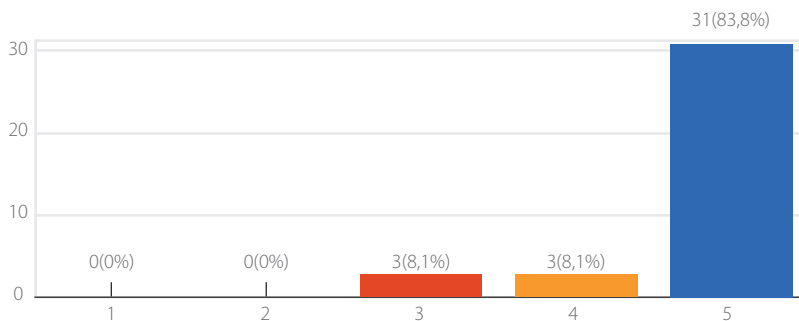
- komunikacji,
- procesu opracowania wniosku,
- procesu rozliczenia i wypłaty środków.

Poniżej odpowiedzi w formie wykresów. W związku z tym, że wyniki są bardzo zbliżone, zostaną omówione łącznie.

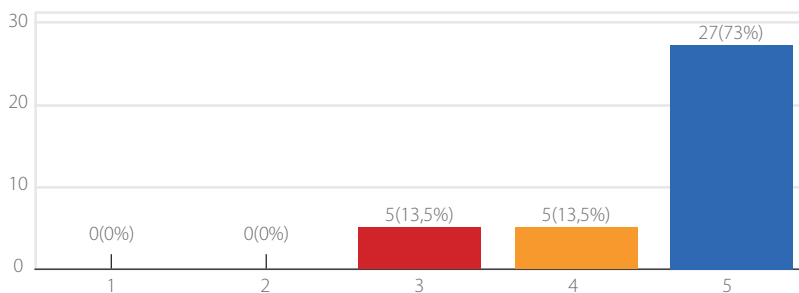
Jak ocenia Pani/Pana współpracę z Jednostką Centralną w kontekście komunikacji - osobistej, telefonicznej, e-mailowej? (1 = źle, 5 = dobrze)

Jak ocenia Pani/Pana współpracę z Jednostką Centralną w kontekście procesu opracowania wniosku? (1 = źle, 5 = dobrze)

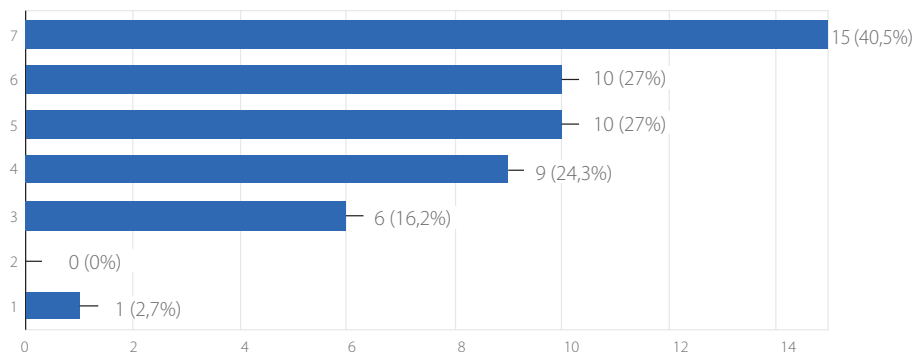
Jak ocenia Pani/Pana współpracę z Jednostką Centralną w kontekście rozliczenia i wypłaty środków? (1 = źle, 5 = dobrze)

Współpraca z Jednostką Centralną jest bardzo dobrze oceniana przez respondentów. W 5-stopniowej skali, gdzie „1” oznaczało „źle”, a „5” – „dobrze”, zdecydowanie przeważała najwyższa odpowiedź. Takiej oceny udzieliło pomiędzy 73% a 83% ankietowanych. Nie pojawiło się żadne wskazanie „1” ani „2”. Dla badanych obszarów uzyskano następujące średnie ocen:

- 4,78 – komunikacja z Jednostką Centralną,
- 4,76 – proces opracowania wniosku,
- 4,59 – proces rozliczenia i wypłaty środków.

Jakie są Pani/Pana oczekiwania względem PNWM/Euroregionu?
(możliwość wyboru więcej niż 1 odpowiedzi)

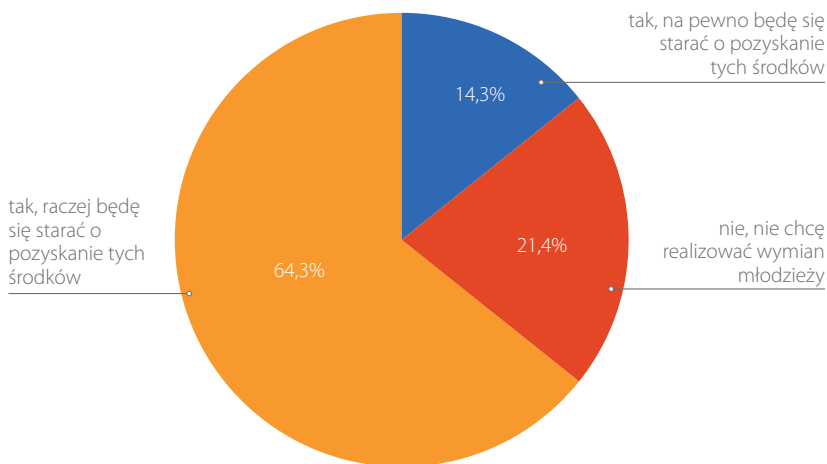

1 - większe środki na realizację coraz to nowszych i ciekawszych projektów, 2 - więcej informacji dotyczących PNWM na stronie internetowej, Facebooku, poprzez e-mail, 3 - pomoc w poszukiwaniu niemieckiego partnera, pomoc w kontaktach z niemieckim partnerem, 4 - dodatkowe szkolenia w zakresie metodologii wymian polsko-niemieckich, 5 - dodatkowe szkolenia w zakresie wnioskowania, 6 - dodatkowe szkolenia w zakresie rozliczania, 7 - nie mam oczekiwań

Kolejne pytanie dotyczyło oczekiwań wnioskodawców względem PNWM i Euroregionu. Najwięcej osób (40,5%) nie ma żadnych oczekiwań. Wśród pozostałych odpowiedzi pomiędzy 24,3% a 27% respondentów zgłasza potrzebę dodatkowych szkoleń – z wnioskowania, rozliczania, a także merytorycznych aspektów wymian polsko-niemieckich. 16,2% respondentów oczekuje pomocy w poszukiwaniu partnerów, a 2,7% ankietowanych – większych środków. W przypadku tego pytania można było udzielić więcej niż 1 odpowiedzi.

Było to ostatnie pytanie skierowane do osób, które znają PNWM i realizują projekty wymian polsko-niemieckich. Kolejne zostało zadane tym respondentom, którzy nie znają PNWM lub nie realizują projektów – było to 14 ankietowanych. Co istotne, przed udzieleniem odpowiedzi badani otrzymali podstawowe informacje o charakterze PNWM jako organizacji, o możliwościach, jakie daje, oraz ofercie dofinansowania wymian.

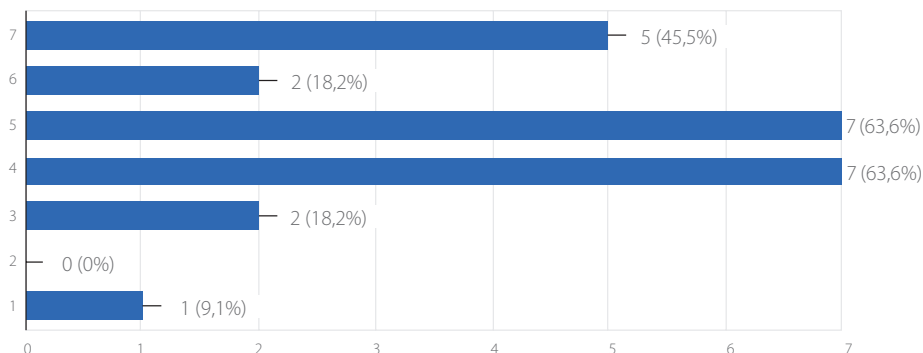
Czy jest Pani/Pan zainteresowana/-y korzystaniem z oferty Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży?

Spośród tych osób odpowiednio 64,3% oraz 14,3% respondentów raczej lub na pewno będzie się starać o pozyskanie środków z PNWM. 21,4% ankietowanych nie ma takiego zamiaru. Na pytanie dodatkowe o powód braku zainteresowania wszystkie te osoby odpowiedziały, że w otoczeniu ich instytucji brak jest grupy młodzieży, która mogłaby być zainteresowana wymianami.

11 osób wypełniło kolejną sekcję pytań. Były to pytania, w których odpowiadali jedynie badani nieznający wcześniej PNWM, którzy chyba lub na pewno będą się starali o pozyskanie środków.

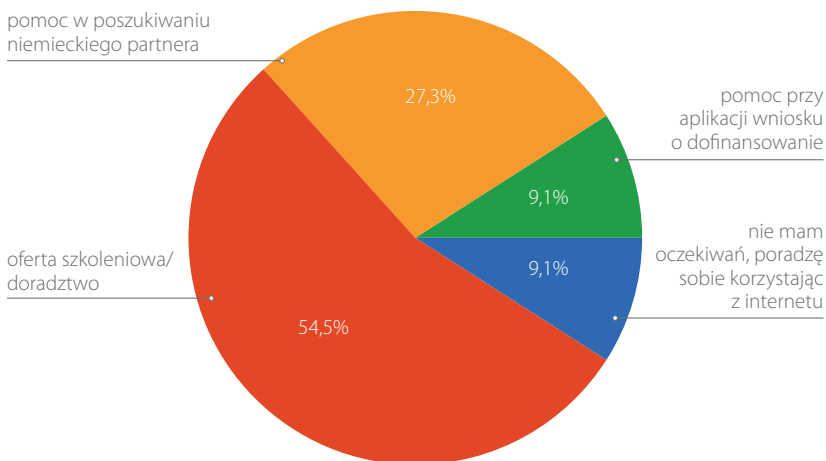
Jak Pani/Pan uważa, co będzie wyzwaniem przy rozpoczęciu z korzystania z oferty Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży? (możliwość wyboru więcej niż 1 odpowiedzi)

1 - spotkanie o takim charakterze może wybiegać poza statutowe cele instytucji, 2 - skomplikowane procedury w jednostce nadrzędnej/organie prowadzącym (otrzymanie zgody na realizację projektu, wpisanie dotacji do budżetu, inne), 3 - skomplikowane procedury w mojej jednostce (księgowość, uzyskanie zgody na realizację od przełożonych, inne), 4 - procedury w PNWM/Euroregionie (nie wiem, jak wygląda wniosek i rozliczenie, boję się uwag, inne), 5 - uzyskanie źródeł finansowania projektu, 6 - zachęcenie dzieci/młodzieży do udziału w projekcie, 7 - znalezienie i utrzymanie niemieckiego partnera

Pierwsze pytanie dotyczyło obaw respondentów związanych z realizacją projektu; można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź. Największym wyzwaniem, według 63,6% badanych, będzie uzyskanie źródeł finansowania projektów lub niezajomość procedur wnioskowania i rozliczania ich. 45,5% ankietowanych uważa, że może mieć problemy ze znalezieniem i utrzymaniem niemieckiego partnera. 18,2% respondentów obawia się o możliwość zmobilizowania dzieci i młodzieży do udziału w wymianie, a także procedur we własnej jednostce. Jedna osoba – 9,1% – uważa, że ewentualna wymiana może wykraczać poza statutowe zadania jednostki.

Jakie są Pani/Pana oczekiwania względem PNWM/Euroregionu?
(możliwość wyboru więcej niż 1 odpowiedzi)

Ostatnie pytanie przed metryczką dotyczyło oczekiwań osób, które zamierzają rozpocząć pisanie projektów względem Euroregionu i PNWM. Najwięcej respondentów oczekuje szkoleń i doradztwa – 54,5%. Pomocy w poszukiwaniu niemieckiego partnera oczekuje 27,3% ankietowanych, a pomocy przy aplikacji wniosku – 9,1%. Taki sam procent osób – 9,1% – deklaruje, że nie ma oczekiwań i poradzi sobie samodzielnie.

Poza powyższymi pytaniami można było dobrowolnie podać swój adres e-mailowy i dane kontaktowe, ze wskazaniem, w jakich przypadkach Jednostka Centralna powinna się kontaktować z osobami, które te dane podały.

EUROREGION PRO EUROPA VIADRINA – INSTYTUCJA ZAANGAŻOWANA W REALIZACJĘ FUNDUSZY UNIJNYCH ORAZ JEDNOSTKA CENTRALNA PNWM. RYS HISTORYCZNY

Krzysztof Szydłak

Euroregion PRO EUROPA VIADRINA jest jednym z 4 euroregionów (Pomierania, PRO EUROPA VIADRINA, Sprewa-Nysa-Bóbr i Nysa) funkcjonujących na pograniczu polsko-niemieckim.

Utworzenie Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA poprzedził szereg spotkań oraz wspólnych działań przygranicznych organizacji i władz samorządowych, mających na celu nawiązanie i zacieśnienie sąsiedzkich kontaktów.

Umowa o utworzeniu Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA została podpisana 21.12.1993 r. w Rogach.

Strony zawierające umowę zadeklarowały w niej wolę:

- zapewnienia dobrosąsiedzkich stosunków między Polakami i Niemcami,
- utrwalania regionalnej tożsamości Polaków i Niemców mieszkających w rejonie przygranicznym przez stworzenie wspólnej perspektywy na przyszłość,
- podnoszenia dobrobytu mieszkańców regionu przygranicznego poprzez stworzenie przyszłego transgranicznego polsko-niemieckiego regionu gospodarczego,
- promowania idei jedności europejskiej i porozumienia międzynarodowego,
- ustalania wspólnych przedsięwzięć oraz uzyskania środków potrzebnych do ich realizacji¹.

Obecnie stroną polską w euroregionie reprezentuje Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, zrzeszające 28 gmin (Bledzew, Bogdaniec, Cybinka, Deszczno, Dobiegniew, Drezdenko, Gorzów Wielkopolski, Górzycza, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Krzeszyce, Lubiszyn, Lubniewice, Międzyrzecz, Ośno Lubuskie, Przytoczna, Pszczew, Rzepin, Santok, Skwierzyna, Słońsk, Słubice, Stare Kurowo, Strzelce Krajeńskie, Sulęcín, Trzciel, Witnica, Zwierzyn) oraz 3 powiaty (gorzowski, słubicki, sulęciński). Euroregion po stronie polskiej

1 Umowa o utworzeniu Euroregionu Pro Europa Viadrina, Rogi 21.10.1993 [w:] R. Singer, K. Szydłak (oprac.), *Koncepcja działania i rozwoju „Viadrina 2000”*, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, Gorzów Wlkp. 1999.

zajmuje obszar 5737 km² i zamieszkały jest przez 386 904 mieszkańców, co stanowi 37,31 % ludności województwa lubuskiego².

Niemiecka część Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA obejmuje tereny miasta na prawach powiatu Frankfurt nad Odrą oraz powiaty Märkisch Oderland i Oder-Spree o łącznej powierzchni 4518 km² zamieszkałe przez 432 473 osób, co stanowi 17,33 % mieszkańców Brandenburgii³.

Obydwa powiaty składają się łącznie z 13 związków gmin (Amt), 12 gmin samodzielnych i 12 miast. Niemieccy członkowie euroregionu działają w ramach Stowarzyszenia „Mittlere Oder e.V.” i należą do niego takie samorządy i instytucje jak: Landkreis Märkisch-Oderland, Landkreis Oder-Spree, Stadt Frankfurt (Oder), Stadt Seelow, Amt Odervorland, Amt Seelow-Land, Handwerkskammer Frankfurt (Oder) Region Ostbrandenburg, Industrie und Handelskammer Ostbrandenburg, Deutscher Gewerkschaftsbund (Berlin-Brandenburg), Europa-Universität Viadrina, Evangelischer Kirchenkreis Oderland-Spree, Investor Center Ostbrandenburg GmbH, Landschaftspflegeverband Mittlere Oder e.V., Messe und Veranstaltungen GmbH Frankfurt (Oder), Vereinigung der Unternehmerverbände in Berlin und Brandenburg e.V.⁴

Wyznacznikiem celów i zamierzeń euroregionu są opracowywane koncepcje rozwoju i działania. Obecna Koncepcja Rozwoju i Działania Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA VIADRINA 2014 dotyczy okresu od 2014 do 2020 r. i jest już 4. koncepcją opracowaną przez euroregion. Euroregion wyznaczył jako cel główny pogłębianie współpracy partnerskiej w celu wykorzystania transgranicznych potencjałów. Cel ten ma być realizowany poprzez 4 działania główne:

1. Wspieranie wspólnej tożsamości i myśli europejskiej.
2. Wspieranie turystycznych i gospodarczych czynników lokalizacji.
3. Wzmocnienie wspólnej infrastruktury i usług publicznych.
4. Wspieranie innowacyjności i edukacji⁵.

Członkowie Euroregionu uczestniczą w pracach różnych gremiów zajmujących się współpracą polsko-niemiecką, m.in. w:

- Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, Komitecie ds. Współpracy Przygranicznej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej,
- Komitecie Współpracy Międzyregionalnej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej,
- Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej,
- Forum Polskich Regionów Granicznych.

2 T. Schiwietz, K. Szydłak (red.), *Koncepcja Rozwoju i Działania Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA VIADRINA 2014*, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, Mittlere Oder e.V., Gorzów Wlkp./Frankfurt n.O. 2013.

3 Tamże.

4 www.euroregion-viadrina.eu

5 T. Schiwietz, K. Szydłak (red.), *Koncepcja Rozwoju i Działania Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA VIADRINA 2014*, dz. cyt.

Przedstawiciele euroregionu brali aktywny udział w grupach roboczych opracowujących dokumenty programowe do programów operacyjnych dla programów Interreg.

Polska strona euroregionu aktywnie uczestniczyła w pracach gremiów odpowiadających za realizację programów operacyjnych w województwie lubuskim:

- Komitet Sterujący PHARE CBC,
- Komitet Monitorujący INTERREG III A,
- Komitet Monitorujący EWT Polska (Lubuskie) – Brandenburgia,
- Komitet Monitorujący Programu Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014 – 2020,
- Komitet Monitorujący LRPO 2007 – 2013,
- Komitet Monitorujący LRPO 2014 – 2020.

Euroregion po polskiej stronie od stycznia 1997 r. jest Jednostką Centralną Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży w zakresie wymiany pozaszkolnej, a od marca 1998 r. – w zakresie wymiany szkolnej. W tym czasie wsparto ponad 900 projektów na kwotę ponad 2,75 mln PLN, w których uczestniczyło ponad 39 tys. osób z Polski i Niemiec (stan na 31.12.2016 r., statystyki własne JC). W projektach tych udział brała głównie młodzież w wieku od 12. do 26. roku życia.

Projekty realizowane były m.in. przez następujących wnioskodawców:

- Gimnazjum nr 9 w Gorzowie Wlkp. wspólnie z Otto-Hahn-Realschule w Herfordzie,
- Zespół Szkół w Deszczynie wspólnie z Reuterstadter Gesamtschule w Stavenhagen/Reuterstadt,
- Szkołę Podstawową nr 2 w Kostrzynie nad Odrą wspólnie z Grundschule „Kinder w Golzow”,
- Zespół Szkół Technicznych w Skwierzynie wspólnie z Berufsbildende Schulen am Museumsdorf w Cloppenburgu,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Bogdańcu wspólnie z Kleeblatt-Schule w Seelow oraz Grundschule w Prötzel,
- Gminę Kłodawa wspólnie z Amt Seelow-Land,
- Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Gorzowie Wielkopolskim wspólnie z Hochschule für nachhaltige Entwicklung w Eberswalde oraz Technische Hochschule w Wildau,
- Przedszkole Miejskie nr 23 w Gorzowie Wlkp. wspólnie z Haus Sonnenhügel w Eisenhüttenstadt,
- Kostrzyńskie Centrum Kultury wspólnie z Kindervereinigung e.V. Seelow.

Od 2015 r. Jednostka Centralna Wymiany Pozaszkolnej istnieje również po niemieckiej stronie euroregionu. Jest ona odpowiedzialna za wnioskodawców z całej Brandenburgii.

Beneficjenci z terenu Euroregionu mogli korzystać ze środków Unii Europejskiej przeznaczonych na współpracę transgraniczną: po stronie niemieckiej

– od programu INTERREG II A, a po stronie polskiej – od programu Phare CBC 1994.

Dla działalności euroregionu istotne znaczenie miała możliwość bezpośredniego zarządzania środkami finansowymi Unii Europejskiej. Począwszy od 1995 r., w ramach programu PHARE CBC stworzono pulę środków na tzw. „małe projekty euroregionalne” (do wysokości 50 000 €). Fundusz Małych Projektów PHARE CBC pojawił się jako narzędzie mające wspierać działalność euroregionów oraz instytucji i organizacji działających na ich obszarze.

Z programów PHARE CBC 1995 – 2003 do dyspozycji beneficjentów była kwota 4,9 mln €, która została rozdysponowana na realizację 649 projektów⁶.

Fundusz Małych Projektów realizowany był w ramach programu INTERREG III A. Po stronie polskiej dofinansowano 211 małych projektów kwotą 4 276 4312,70 PLN pochodzącą z Unii Europejskiej oraz kwotą 534 765,15 PLN pochodzącą z budżetu państwa⁷. Największe nasycenie projektami obserwujemy na granicy zachodniej, w szczególności w obszarze oddziaływania programu Polska – Brandenburgia, w którym na stosunkowo niewielkim obszarze zrealizowano bardzo dużą liczbę mikroprojektów⁸.

W perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2007 – 2013, w ramach Europejskiej Współpracy Przygranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia, również kontynuowany był Fundusz Małych Projektów, jednakże wprowadzono nowy komponent – tzw. projekty sieciowe. Uległy też zmianie: nazwa funduszu na Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe oraz wartość dofinansowanych projektów. Maksymalne dofinansowanie mogło wynieść 51 000 €. W perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2007 – 2013 dofinansowano po polskiej i niemieckiej stronie euroregionu 1217 projektów, w których spotkało się ponad 192 933 mieszkańców z obu stron Odry. Według beneficjentów biorących udział w badaniu szczególnie cenią biura euroregionów za łatwość bezpośrednich kontaktów, „bliskość”, pomocniczość i partnerskie podejście⁹. Partnerzy projektów pochodzili głównie z województwa lubuskiego oraz z 5 powiatów Kraju Związkowego Brandenburgia, co miało istotne znaczenie dla rozwoju i kontynuacji współpracy pomiędzy mieszkańcami obu regionów.

6 K. Szydlak, *Działalność Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA w zakresie rozwoju turystyki i rekreacji* [w:] *Uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji w regionie*, red. W. Staniewska-Zątek, A. Wołoszyn, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wlkp. 2013.

7 K. Szydlak, *Rys historyczny i działalność Euroregionu „Pro Europa Viadrina”* [w:] *Euroregion Pro Europa Viadrina 15 lat współpracy na pograniczu polsko-niemieckim*, red. K. Szydlak, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, Gorzów Wlkp. 2009.

8 *Badanie ewaluacyjne ex-post efektów transgranicznej współpracy polskich regionów w okresie 2004-2006*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.

9 RAPORT EWALUACYJNY Efekty realizacji Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013, Geoprofit Wojciech Dziemianowicz, WYG PSDB Sp. z o.o., Warszawa listopad 2015.

W raporcie końcowym z badania pt. „Wpływ polityki spójności na rozwój przygranicznej i ponadnarodowej współpracy terytorialnej polskich regionów w perspektywie 2007 – 2013” wynika, że fundusze małych projektów służą nawiązaniu współpracy, ale również, później, nadaniu tej relacji nowej jakości oraz pełnieniu przez organizacje publiczne roli pośrednika pomiędzy zagranicznymi organizacjami a mieszkańcami. Te fundusze, jako interwencja publiczna, wypełniają lukę finansową w grupie organizacji działających na rzecz: środowisk zmarginalizowanych, rozwoju kultury oraz budowania tożsamości lokalnych i regionalnych. Ich wartość dodana polega na tym, że to oddziaływanie jest transgraniczne i dotyczy najtrudniejszych, peryferyjnych regionów.

Z badania wynika, że oddziaływanie wszystkich projektów Europejskiej Współpracy Terytorialnej na społeczność lokalną i jakość życia w regionach jest duże, ale oddziaływanie mikroprojektów jest większe niż projektów regularnych. Zarówno w pytaniu o wpływ na społeczność lokalną, jak i w pytaniu o skalę wpływu projektów na jakość życia mieszkańców beneficjenci dają wyższe i bardziej zdecydowane pozytywne odpowiedzi w odniesieniu do mikroprojektów niż do projektów regularnych. Na przykładzie Programu Operacyjnego Polska – Brandenburgia 2007 – 2013 widać, jak działania w ramach Funduszu Małych Projektów uzupełniają obszary, na których projekty regularne nie są realizowane. Widać więc, że w wielu miejscach są to jedyne wykorzystywane środki na współpracę transgraniczną¹⁰.

Również w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 Euroregion zarządza Funduszem Małych Projektów w ramach Programu Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014 – 2020. Decyzją Komitetu Monitorującego na realizację Funduszu w euroregionie przyznano kwotę 7,8 mln €, z czego 3,51 mln € zarządzane jest przez Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”. W ramach pierwszego naboru wniosków, dla beneficjentów ze strony polskiej, wpłynęło 108 małych projektów. Do realizacji zostały zatwierdzone 93 projekty, na łączną kwotę dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ok. 700 000 €.

Euroregion był nie tylko instytucją odpowiedzialną za wdrażanie Funduszu Małych Projektów. Aktywnie uczestniczył też m.in. w pracach nad programami operacyjnymi dotyczącymi współpracy transgranicznej województwa lubuskiego, powstaniem strategii rozwoju województwa lubuskiego, koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030, jak i realizował projekty własne.

Bardzo ważne jest, że od ponad 20 lat partnerzy z Polski i Niemiec mogą wspólnie realizować projekty transgraniczne współfinansowane przez Unię

10 RAPORT KOŃCOWY Z BADANIA *Wpływ polityki spójności na rozwój przygranicznej i ponadnarodowej współpracy terytorialnej polskich regionów w perspektywie 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, czerwiec 2016.

Europejską oraz przez rządy obu krajów. Każda edycja programu była inna, jednakże podstawa nie ulegała zmianie. Partnerzy z Polski czy z Niemiec realizowali wspólnie projekty służące rozwojowi regionu. W ramach Euroregionu dofinansowano ponad 2000 małych projektów. Projekty te uczą współpracy, sztuki kompromisu i rozwiązywania problemów. Dzięki realizacji małych projektów wiele instytucji miało możliwość przeprowadzenia licznych bardzo ważnych projektów zbliżających sąsiadujące narody.

Ogromnym sukcesem w działalności euroregionu jest udział w powstaniu sieci partnerstw polsko-niemieckich. Wszyscy członkowie Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina” mają partnerów w Niemczech, jednakże największa ilość partnerstw została nawiązana z samorządami z Kraju Związkowego Brandenburgia. Wsparcie ponad 900 projektów wymiany młodzieży udzielone ze środków Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży wpłynęło na współpracę szkół i organizacji pozarządowych. Dofinansowane projekty przedstawiają wymierne korzyści odniesione przez partnerów realizujących projekty transgraniczne.

W 20. rocznicę powstania Euroregionu jego dokonania zostały docenione przez Sejmik Województwa Lubuskiego, który nadał Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina” oraz Stowarzyszeniu „Mittlere Oder e.V.” Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Lubuskiego, a Zrzeszenie Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Województwa Lubuskiego nadało tytuł zasłużony dla Zrzeszenia.

LITERATURA

1. RAPORT EWALUACYJNY Efekty realizacji Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska(Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013, Geoprofit Wojciech Dziemianowicz, WYG PSDB Sp. z o.o., Warszawa listopad 2015.
2. RAPORT KOŃCOWY Z BADANIA *Wpływ polityki spójności na rozwój przygranicznej i ponadnarodowej współpracy terytorialnej polskich regionów w perspektywie 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa czerwiec 2016.
3. Schiwietz T., Szydłak K. (red.), *Koncepcja Rozwoju i Działania Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA VIADRINA 2014*, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, Mittlere Oder e.V., Gorzów Wlkp./Frankfurt n.O. 2013.
4. Szydłak K., *Działalność Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA w zakresie rozwoju turystyki i rekreacji* [w:] *Uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji w regionie*, red. W. Staniewska-Zątek, A. Wołoszyn, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wielkopolski 2013.
5. Szydłak K., *Rys historyczny i działalność Euroregionu „Pro Europa Viadrina”* [w:] *Euroregion Pro Europa Viadrina 15 lat współpracy na pograniczu polsko-niemieckim*, red. K. Szydłak, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, Gorzów Wlkp. 2009.
6. *Umowa o utworzeniu Euroregionu Pro Europa Viadrina*, Rogi 21.10.1993 [w:] R. Singer, K. Szydłak (oprac.), *Koncepcja działania i rozwoju „Viadrina 2000”*, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”, Gorzów Wlkp. 1999.
7. *Wkładka Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA*, „Gazeta Lubuska”, 8.11.2014.
8. www.euroregion-viadrina.eu
9. www.euroregion-viadrina.pl

PROMOCJA DZIAŁAŃ TRANSGRANICZNYCH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PROMOCJI PNWM W STOWARZYSZENIU GMIN POLSKICH EUROREGIONU „PRO EUROPA VIADRINA”

Marcin Guła, Piotr Boboryk

Biuro Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA w Gorzowie Wielkopolskim promuje 28 gmin i 3 powiaty z północy województwa lubuskiego oraz obszar po stronie niemieckiej składający się z miasta na prawach powiatu – Frankfurtu nad Odrą, a także powiatów Marchijskie Nadodrze (Märkisch-Oderland) i Odra-Sprewa (Oder-Spree). Intensywne działania promocyjne dotyczą również aktywności Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”. Działania te przybierają różne formy i przebiegają z wykorzystaniem różnych dostępnych kanałów informacyjnych.

Wszystkie informacje na temat Euroregionu, jak i Stowarzyszenia znajdują się na oficjalnej stronie internetowej: www.euroregion-viadrina.pl. za jej pośrednictwem do grona zainteresowanych osób dociera newsletter o bieżącej działalności stowarzyszenia. W treści newslettera były publikowane m.in. informacje o szkoleniach czy projektach PNWM. Aktualności, relacje i ciekawostki dotyczące funkcjonowania Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA dostępne są również na jego stronie w ramach portalu Facebook (profil: <https://www.facebook.com/euroregionviadrina>). Jest to jedna z najszybszych form powiadamiania m.in. o rozpoczynających się naborach PNWM, a także konkursach i szkoleniach. Atrakcyjną formą zaprezentowania Euroregionu i podejmowanych w jego ramach działań są spoty reklamowe, które można znaleźć na kanale YouTube (kanał: <https://www.youtube.com/channel/UCTReY9Z6MpZ-Vcx5rs9ew3kw>). Tam też dostępny jest 3-częściowy program o Euroregionie PRO EUROPA VIADRINA w 3 wersjach językowych, zrealizowany przez TVP Gorzów. Program ten był również emitowany na antenie telewizji lokalnej.

Euroregion PRO EUROPA VIADRINA promują liczne wydawnictwa: mapy, przewodniki turystyczne, albumy. Niezależnie od tego Stowarzyszenie Gmin Polskich EPEV wydaje raporty z wykorzystania funduszy unijnych, mające charakter informacyjno-promocyjny.

Działalność Euroregionu promowana jest również przy okazji imprez plenerowych i targów turystycznych, podczas których osoby zainteresowane mogą zasięgnąć informacji dotyczących funkcjonowania Euroregionu na jego stoisku promocyjnym, wyposażonym nie tylko w wyczerpujące źródła informacji w postaci stosownych wydawnictw, ale też w różnego rodzaju atrakcyjne gadżety promocyjne.

Przykładem wspólnych działań Euroregionu są organizowane spotkania, m.in.:

1. „Targowisko Możliwości”, które odbyło się 26.09.2014 r. – skierowane do przedstawicieli instytucji, stowarzyszeń oraz innych organizacji pozarządowych zajmujących się lub chcących się zajmować współpracą polsko-niemiecką w Euroregionie PRO EUROPA VIADRINA. Celem niniejszego spotkania było lepsze obustronne poznanie się odpowiednich instytucji, wymiana na temat potencjałów współpracy lub możliwości wspólnych projektów, a także informowanie o możliwościach wsparcia. Impreza oferowała każdemu możliwość przedstawienia się za pomocą stoiska lub krótkiej prezentacji multimedialnej, natomiast 2 towarzyszące warsztaty dały sposobność do dyskusji na temat kwestii merytorycznych.
2. Spotkanie informacyjne „Możliwości wsparcia polsko-niemieckich spotkań młodzieży w Euroregionie PRO EUROPA VIADRINA”, zrealizowane 13.06.2017 r. przy wsparciu Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Sportu Kraju Związkowego Brandenburgia – spotkanie zaszczytliwi swoją obecnością znakomici goście, m.in. dr Wolfram Meyer zu Uptrup z Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Sportu Kraju Związkowego Brandenburgia oraz Thomas Hetzer, kierownik Referatu Wspierania pozaszkolnej wymiany młodzieży z Poczdamu. Obecni byli też m.in. przedstawiciele: Zespołu Muzyki Dawnej „Antiquo More” z Międzyrzecza, Fanfarengarde z Frankfurtu nad Odrą, WaldCamp e.V. oraz Impuls Initiative. Podczas spotkania przekazane zostały informacje o możliwościach wsparcia spotkań młodzieży, jak również możliwościach wsparcia dzięki Funduszowi Małych Projektów w ramach programu INTERREG VA. Ponadto uczestnicy spotkania przedstawili się za pomocą krótkich prezentacji multimedialnych. Spotkanie było okazją do wzajemnego poznania się, wymiany doświadczeń oraz rozmów na temat potencjalnej współpracy i możliwości realizacji wspólnych projektów.

PODSUMOWANIE

Krzysztof Szydłak, Piotr Boboryk

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży została powołana w 1991 r., formalnie rozpoczynając działania 1.01.1993 r. W tym samym roku podpisano umowę o utworzeniu Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA. Mija zatem 25 lat działalności obu instytucji, jak również 20 lat działalności Jednostki Centralnej PNWM po polskiej stronie Euroregionu.

W tym czasie, jak wskazano m.in. w niniejszej publikacji, następował intensywny rozwój współpracy – tysiące spotkań, setek tysięcy osób w nich uczestniczących. Spotkania te przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w polsko-niemieckim traktacie o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy.

Badania takie jak przedstawione w publikacji pozwalają na weryfikację skuteczności własnych działań oraz stanowią pewnego rodzaju ocenę pracy, przedstawiając jednocześnie wskazówki na przyszłość.

Osoby realizujące spotkania młodzieży wytyczają pewne kierunki. Podkreślają istotność wysokości wsparcia finansowego, podnosząc potrzebę zwiększania stawek dofinansowania; pokazują, że utrzymanie partnerstwa z niemieckimi podmiotami jest pewnym wyzwaniem. Wydaje się tutaj konieczne wsparcie ze strony takich instytucji, jak euroregiony czy Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży. Konieczne jest również kształtowanie interesującej oferty spotkań, w związku z potrzebą zachęcania młodzieży do udziału w projektach.

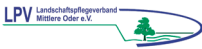
Działalność własna Euroregionu i PNWM: m.in. spotkania, projekty, szkolenia, konferencje i giełdy partnerstw są odpowiedzią na te wyzwania, powinny być więc kontynuowane i rozwijane.

We wstępie podziękowano osobom oraz instytucjom, które wsparły przygotowanie publikacji, a także zajmują się szeroko pojmowaną współpracą transgraniczną, jak i wymianami młodzieży. Na zakończenie życzymy im wszystkim, aby ich działania odnosiły efekty i przyczyniały się do harmonijnej współpracy pomiędzy sąsiednimi narodami.

Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pro Europa Viadrina”

Bledzew www.bledzew.pl		Bogdaniec www.bogdaniec.pl	
Cybinka www.cybinka.pl		Deszczno www.deszczno.pl	
Dobiegniew www.dobiegniew.pl		Drezdenko www.drezdenko.pl	
Gorzów Wielkopolski www.gorzow.pl		Górzycza www.gorzycza.pl	
Kłodawa www.klodawa.pl		Kostrzyn nad Odrą www.kostrzyn.pl	
Krzeszyce www.krzeszyce.pl		Lubiszyn www.lubiszyn.pl	
Lubniewice www.lubniewice.pl		Międzyrzecz www.miedzyrzecz.pl	
Ośno Lubuskie www.osno.pl		Powiat Gorzowski www.powiatgorzowski.pl	
Powiat Słubicki www.powiatslubicki.pl		Powiat Sulęciński www.powiatsulecinski.pl	
Przytoczna www.przytoczna.pl		Pszczew www.pszczew.pl	
Rzepin www.rzepin.pl		Santok www.santok.pl	
Skwierzyna www.skwierzyna.pl		Słońsk www.slonsk.pl	

Slubice www.slubice.pl		Stare Kurowo www.starekurowo.pl	
Strzelce Krajeńskie www.strzelce.pl		Sulęcín www.sulecin.pl	
Trzciel www.trzciel.pl		Witnica www.witnica.pl	
Zwierzyn www.zwierzyn.pl			

Mittlere Oder e.V.			
Amt Odervorland www.amt-odervorland.de		Amt Seelow-Land www.amt-seelow-land.de	
DGB Berlin-Brandenburg für den Interregionalen Gewerkschaftsrat (IGR) www.berlin-brandenburg.dgb.de		Europa-Universität Viadrina www.europa-uni.de	
Evangelischer Kirchenkreis „An der Oder und Spree“ www.evangelische-kirche-ffo.de		Handwerkskammer Frankfurt (Oder) www.hwk-ff.de	
Industrie- und Handelskammer Ostbrandenburg www.ihk-ostbrandenburg.de		Investor Center Ostbrandenburg GmbH www.icob.de	
Landkreis Märkisch-Oderland www.maerkisch-oderland.de		Landkreis Oder-Spree www.landkreis-oder-spree.de	
Landschaftspflegeverband „Mittlere Oder“ e.V. www.mittlere-oder.de		Messe und Veranstaltungs GmbH Frankfurt (Oder) www.muv-ffo.de	
Stadt Frankfurt (Oder) www.frankfurt-oder.de		Stadt Seelow www.seelow.de	
Vereinigung der Unternehmensverbände in Berlin und Brandenburg e.V. www.uvb-online.de			

